

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

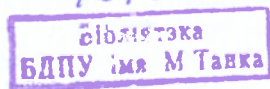
Установа адукацыі

«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

**В. У. Азарка,
А. С. Васілеўская,
М. М. Круталевіч**

БЕЛАРУСКАЯ МОВА: СПЕЦЫЯЛЬНАЯ ЛЕКСІКА

Вучэбна-метадычны дапаможнік

Мінск 2004

УДК 808.26—316.4(075.8)

ББК 81.411.3

A35

Друкуецца па рашэнні рэдакцыйна-выдавецкага савета БДПУ
Рэкамендавана секцыяй гуманітарных навук БДПУ
(праатакол № 9 ад 30.06.04)

Рэцэнзенты:

Н. В. Гаўрош, кандыдат філалагічных навук, прафесар (БДПУ);

А. М. Пісарэнка, кандыдат філалагічных навук, дацэнт (БУК)

Азарка В. У., Васілеўская А. С., Круталевіч М. М.

A35 Беларуская мова: спецыяльная лексіка: Вучэб.-метад. дапам.— Мн.: БДПУ,
2004.— 207 с.

ISBN 985-435-842-9

У дапаможніку прыводзяцца тэрэтычныя звесткі па усіх раздзелах курса «Беларуская мова (спецыяльная лексіка)», які вывучаецца на нефілалагічных факультэтах вышэйшых навучальных устаноў, а таксама сістэма практыкаванняў і заданняў. Вялікая увага надаецца засваенню тэрміналагічнай і спецыяльнай лексікі.

Адрасуецца студэнтам, якія набываюць спецыяльнасці фізкультурнага, культуралагічнага і мастацтвазнаўчага профілю. Можа быць выкарыстаны студэнтамі іншых спецыяльнасцей.

УДК 808.26—316.4(075.8)

ББК 81.411.3

© В. У. Азарка, А. С. Васілеўская
М. М. Круталевіч, 2004

© ВВУ БДПУ, 2004

ISBN 985-435-842-9

ЗМЕСТ

ПРАДМОВА	3
КУРС ЛЕКЦЫЙ	5
Уводзіны	5
<i>Беларуская мова — форма нацыянальнай культуры</i>	5
<i>Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця</i>	9
<i>Старабеларуская літаратурная мова і яе роля у XIV — XVI стст.</i>	10
<i>Нацыянальна-моўная палітыка у XVII — XVIII стст. і яе вынікі</i>	12
<i>Новая (сучасная) беларуская літаратурная мова і яе пачаткі XVIII — пачатку XXI ст.</i>	14
<i>Закон «Аб мовах у Беларускай ССР» (1990 г.)</i>	17
<i>Пытанні і заданні</i>	18
Літаратурная мова. Нормы літаратурнай мовы	19
<i>Вусная і пісьмовая формы літаратурнай мовы</i>	21
<i>Стылі літаратурнай мовы</i>	23
<i>Навуковы стыль, яго жанравая спецыфіка і характэрныя асаблівасці</i>	26
<i>Пытанні і заданні</i>	28
Лексіка і лексікаграфія	29
<i>Лексіка беларускай мовы паводле сферы ужывання</i>	32
<i>Пытанні і заданні</i>	34
Паняцце тэрміна. Тэрміналогія	34
<i>Спосабы утварэння тэрмінаў</i>	37
<i>Тэрміналагічная і прафесійная лексіка, іх дыферэнцыяцыя</i>	40
<i>3 гісторыі беларускай тэрміналогіі</i>	40
<i>Пытанні і заданні</i>	42
Лексікаграфія	42
<i>Тыпы слоўнікаў</i>	43
<i>Тэрміналагічныя слоўнікі</i>	49
<i>3 гісторыі беларускай лексікаграфіі</i>	50
<i>Пытанні і заданні</i>	51
ПРАКТЫЧНЫ КУРС	52
Практыкаванні для замацавання лекцыйнага матэрыялу	52
<i>Правер сябе</i>	67
Фанетыка і арфапія	68
<i>Фанетычная сістэма беларускай мовы, яе спецыфіка</i>	68
<i>Беларускае літаратурнае вымаўленне</i>	71
<i>Вымаўленне галосных</i>	72
<i>Вымаўленне зычных</i>	72
<i>Вымаўленне некаторых спалучэнняў зычных</i>	74
<i>Правер сябе</i>	82
Арфаграфія	83
<i>Асноўныя прынцыпы беларускай арфаграфіі</i>	83
<i>Правапіс галосных</i>	87
<i>Правапіс спалучэнняў галосных у запазычаных словах</i>	86

Правапіс і, ы, й пасля прыставак	89
Правапіс галосных у складаных словах	89
Правапіс прыстаўных галосных і зычных	90
Правапіс прыставак	94
Правапіс зычных д — дз, т — ц	95
Правапіс некаторых спалучэнняў зычных	96
Правапіс мяккага знака і апострафа	96
Асобныя выгадкі ўжывання вялікай літары	97
Правер сябе	103
Марфалогія і правапіс	104
Назоўнік	105
Лексіка-граматычныя разрады назоўніка	106
Скланенне назоўніка	116
Правер сябе	125
Прыметнік	126
Ступені параўнання якасных прыметнікаў	128
Утварэнне прыналежных прыметнікаў	132
Правапіс складаных прыметнікаў	136
Правер сябе	140
Лічэбнік	141
Скланенне і правапіс лічэбніка	146
Правер сябе	150
Дзеяслоў	151
Спражэнне дзеяслова	153
Загадны лад дзеяслова	156
Правапіс некаторых суфіксаў дзеяслова	158
Дзеепрыметнік	160
Утварэнне дзеепрыметніка	160
Спосабы перадачы дзеепрыметніка	165
Дзеепрыслоўе	169
Утварэнне і ўжыванне дзеепрыслоўя	169
Правер сябе	175
Прыслоўе	176
Правапіс прыслоўя	180
Правер сябе	182
Службовыя часціны мовы	183
Ужыванне часціц не, ні	185
Правапіс часціц	187
Правер сябе	190
Сінтаксіс	190
Асабліваасці будовы беларускіх словаслужэнняў	195
Цытаты іх ужыванне і афармленне	199
КЛЮЧЫ ДА ТЭСТАЎ	203
ЛІТАРАТУРА	204